Debreczen 1896. XXIII. évfolyam 73. sz. Csütörtök, márczius 26.

Előfizetési árak:
Egész évre 10.— frt
Félévre 5.— „
Negyedévre 2.50 „
Egy hóra 1.— „
Egyes szám 4 kr.

Megjelenik mindennap, vasárnap kivételével.

DEBRECZENI ELLENŐR

A SZABADELVÜPÁRT KÖZLÖNYE

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
Főpiacz, a városházzal szemben.

Hirdetések
Egy hasábos petitsoronkint 5 krjával számittatnak.

Még egyszer az egyetemről.

Debreczen, márczius 26.

II.

G. ur sok más, czikkem első részében tárgyaltokon kivül főleg azért ellenzi a debreczeni egyetemnek a város 2 milliós áldozatával való létesitését, mert ez áldozat fenancziális alapját a Hortobágyból kihasitandó s telkesitendő 10.000 hold képezné, ami szerinte egyjelentőségü a debreczeni polgárság tönkretételével, minthogy a fenmaradó 32 ezer holdnyi legelő terület nem elég az ott legelő 22—23 ezer darab redukált állomány, vagy más szóval számos jószág kitartására. Az a 10000 hold szine-java a Hortobágynak, ha elveszik, végképen nem lesz a jószágnak min megélni, mert amint czikkiró szellemesen mondja, a „jószág tudvalevőleg nem holdat eszik, hanem füvet legel."

Én pedig azt állitottam, hogy a Hortobágy mai kiterjedésében sem képes rosz időben kitartani a ráhajtott állatállományt, melyet az a kérdéses 10.000 hold az eléhezéstől meg nem véd, sem a debreczeni gazdát attól, hogy a kánikula napjaiban ne legyen kénytelen másfelé elhajtatni jószágait, melyek olykor annyira lesoványodnak azon a kérdéses 10.000 holdon, hogy szekeren kell hazaszállitani a gyengébbjét, s állitottam, hogy a megmaradó 32 ezer hold bőségesen elegendő volna nem a mostani, hanem két-, háromszor annyi jószág kitartására, ha egyszer szakitanának a Hortobágy exensiv használásával s nagy tőke és munka befektetésével, uj kincs és gazdagság forrásává tennék. A Hortobágy öntözését s az agrikultura legujabb vivmányai szerint való kihasználását értettem.

Dehát G. ur alapos szaktudományu czikke az én szerény érvelésemet tönkre silányitotta. Mindenekelőtt attól a sohasem létezett illuziótól akar megfosztani, hogy én gondoltam volna legelőször a Hortobágy öntözésére. Más okosabb emberek voltak azok. Hiszen én azt igen jól tudtam. Aztán szóról-szóra a következőket irja:

„A talajviszonyok megvizsgálása után arra a szomoru tapasztalatra jutottak (t. i. a kulturmérnökök) hogy a hortobágyi puszta szikes talaju, tehát legnagyobb részén az öntözés sem segithet, — mert a lankás részeken összegyülemlő viz a talaj szikjével lúgot képez, amely kiöli még az utolsó füszálat is. Talajjavitás czéljából való öntöző csatorna létesitéséről tehát csak arra a 15.000 holdnyi szétszórtan fekvő földterületre nézve lehet beszélni, amelyből a 10.000 holdat kihasitani lehet. Ez a terület pedig négy-öt tagban és egymástól olyan távolságra fekszik, hogy minden tag földnek vagy külön csatornázási müvet kell csinálni, vagy pedig tenger pénzt kell az egységes csatornázási mü javithatatlan talajok keresztülvezetendő hálózatainak összekötésére és kiépitésére forditani."

El kell ösmernem, hogy e sorok ugy hangzanak, mintha a legkiválóbb szakértelem diktálta volna őket.

Eszem ágában sincs a debreczeni kulturmérnöki hivatal szakértelmét kisebbiteni; csak azt jegyzem meg, hogy ez nem lehet oly apodiktikus véleménye a kulturmérnökségnek, mert a „Debr. Ellenőr" f. hó 24-iki száma egészen más, az én érvelésemmel teljesen megegyező véleményt közöl a Hortobágy sikeres öntözhetőségéről, s e vélemény S. ur nézetével homlokegyenest ellenkezik.

Az alkalikus (sós) talaju, különösen a kötött, u. n. fekete sziktalaju földek megjavitása egész a legujabb időkig nagy, de megoldatlan kérdése volt a mezőgazdaságnak. Ma már jó részben nem mondható annak. Az emberi ész, szorgalom, találékonyság e téren is legyőzte a természet makacs erőit. Amerikában kezdtek e kérdés legalaposabb tanulmányozásához, főkép Kaliforniában s Utah vidékén. Kaliforniában *Hilgard* E. W. volt a kisérletek és tanulmányok főintézője. Olvassa el J. ur *„Szikes talajok öntözése és alagcsövezése"* czimü, magyarra is leforditott munkáját (ford. *Treitz* Péter agrar-geológus, kiadja az országos magyar gazdasági egyesület) s meggyőződhetik állitásainak tarthatatlan voltáról.

E czikkerete természetesen nem engedi meg, hogy itt kivonatokat adjak e kitünő munkából; de egyszerüen azt állitom, hogy az az eredmény, melyet gipszeléssel, öntözéssel, kilugozással, alagcsövezéssel e téren elértek, egyszerüen

TÁRCZA.

A szőlő vándorlása.

— A debreczeni kertek története. —

Aranyszinü, aranyat érő nektárt termő hegyeken, épen ugy az agyagos talaju alföldi szőlős kertekben, a hol csak bicskanyitogató karczost szürhettek, — husz esztendő alatt minden szőlőtőkét kipusztitott egy országos csapás, — szemmel alig látható iczi-piczi élősdi — a fillokszera. A veszedelem elől azóta vándorol a fürtös venyige s kopár homokbuczkákon talált uj hazát, addig is mig az emberi szorgalom és kitartás a hegyek oldalait ismét vissza hóditja a szőlőmüvelésnek. A futó homokban nem él meg a veszedelmes féreg; de gondos munka mellett gyönyörü szépen diszlik, izes bort terem a szőlővessző.

Ez a jelenség tapasztalható Debreczenben is. — Kertjeink egyrészében, ott ahol fekete a talaj, szomoru pusztulást idézett elő a fillokszera. Sárga gerezdek földjén ma krumpli és káposzta terem; vig szüretek helye, száz és száz nádfedeles fehér pajta szegény emberek szerény családi fészke lett, a kiknek könnyebb odakünn szerezni örök áron kis házikót, mint idebenn a városban fizetni hónaponként drága lakbért. De a szőlő müvelést a homoki kertek egy részről is szoritja kijebb, más területre a szaporodó népesség meg a tehetős kényelem-szeretet, mely tornyos nyaralókat és árnyas parkokat épit a bortermő szőlősorok helyén.

Ilyen viszonyok között alakult a mult esztendőben a *debreczeni szőlő- és bortermelő szövetkezet*, hogy a fillokszera által kipusztitott és az emberi lakások által elfoglalt szőllőskertek helyett másutt telepitsen szőlőt és termeljen bort. Háromszáz három hold homok-földön alakult az uj szőlőskert, szakértő vezetés mellett és gazdag reménységgel bő termések, szép jövedelmek iránt. Területre nézve vetekedik a telep legnagyobb régi szőlőskertjeinkkel, a fajok összeválogatása, minősége tekintetében pedig valamennyit fölülmulja. Ez év tavaszán 130 mélyen felforgatott hold lesz beültetve 620,000 db. gyökér és sima vesszővel. Két-három esztendő mulva vörös bort adó kadarka, nagy burgondi s jóféle fehér bort termő Ezerjó, Rizling, Kövi Denka, Magyaráti, Mustos s különböző csemege fajok zöldelnek ott buján és ömlesztik Isten kedvderitő áldását bőségesen.

A régi szőlőskertekről szólva, alkalomszerü valamit elmondani azoknak keletkezéséről. — Érdekes jelenség, hogy Debreczen legrégibb szőlőskertjei kivétel nélkül a város nyugoti oldalán, fekete talajon keletkeztek. Mi lehetett ennek oka: nem tudjuk biztosan megmagyarázni. Véletlenül történt-é? Vagy nem biztak őseink a homok bortermő képességében? Vagy valami más, esetleg védelmi okok inditották őket arra, hogy az egészen sik földön telepitsenek szőlős kerteket?

A városi közlevéltárban lévő jegyzőkönyvek lapjain a legrégibb adatot a Szent-Miklós-utcza végén lévő szőlőskertről találjuk; de hogy melyik lehetett az: a Posta-, avagy kijebb eső Varga-kert-é, közelebbi leirás hiánya miatt meg nem állapithatjuk. Ez az 1573-diki évből eredő följegyzés Debreczen nagynevü reformátorának Méliusz Péternek családi állapotára is vonatkozik s röviden arról szól, hogy Méliusz Péter özvegye Erzsébet urnő 100 frt adósságért letiltja fivére Ferencz Deák ellen a Szent-Miklós-utcza végén lévő szőlőskertet. — Ugyanezen időtájban történik emlités a Tóczó melletti kertről, vagyis *„szőlőhegyről."** Ugyanis 1575-ben Kun György özvegye Kata urnő bevallja, hogy a Tóczó tava melletti kertben, vagyis a debreczeni szőlőshegyen lévő szőlőjét 46 frtért örökáron eladja Szabó Györgynek. — Mindakét följegyzés a mellett is tanuskodik, hogy a szőlőföldnek már abban az időben is aránylag épen olyan jó magas ára volt, mint manapság.

Nehány, szintén a várostól napnyugoti irányban fekvő szőlőskertünk a XVII. század második felében keletkezett, — ugyanazon időtájban, midőn a népesség szaporodásával Csapó, Péterfia, Varga-utcza meghosszabbittattak és Kádas-utczát a Német, Miklós- és Piacz utczai házak mély fekvésü kertjeiből házhelyekül kiosztották. Ezen korból találjuk följegyezve az 1656. évi tanácsi jegyzőkönyvben, hogy a Péterfiáról Mester-utczára átmenő ***Kasza-közt*****) amely *szőlőskertből* állott, házaknak becsülték fel.

*) Hadházon ma is hegynek nevezik a szőlőskertet.

**) A Kasza köz elnevezés tehát igen régi. Kivánatos azért, hogy az utczák uj elnevezésekor is meghagyassék.

bámulatos. Nemcsak legelővé s kaszálóvá alkalmassá teszik ily formán a szikes területeket, de kereskedelmi növényekre és gabnatermelésre is. A Sóstó mellékén, Utah államban még czukorrépát is termelnek majdnem tisztán sziktalajon! Különösen, kender, takarmányrépa, luczerna és füfélélék termelhetők szép eredménynyel az ilyformán javitott szikföldön.*)

De hát amerikai szaktekintélynek, ha világhirü is a maga nemében, nem szükség hinni. Legyen szabad tehát magyar szakférfiakra, és pedig előkelőkre hivatkoznom, akik G. urnál talán mégis alaposabban ismerik e kérdést. *Landau* Lajos a *„Köztelekben“* saját személyes és közvetlen észlelete alapján irja le, mint amerikai tanulmány utja egyik legértékesebb gyümölcsét, hogy mily rendkivül mértékben képes a Hilgard-féle rendszer a legrosszabb szikes talajokat is nemcsak a legelő gazdaságra, de a földmivelésre alkalmassá tenni. Itt legyen elég annyit felemlitni, hogy egy katasztr. hold szikterület gipszszel való második feljavitás után holdankint 6 mm. gabna hozamot adott.

Hivatkozom továbbá *Kvassai* Jenő miniszteri tanácsosra, ki tudvalevőleg az országos m. kir. vizépititő- és talajjavitó hivatal főnöke, tehát e téren nálunk az elsőhelyet foglalja el, a ki már a hazai szikes területek javitásának kérdését tanulmányozta; ő azt mondja: *„Öntözés utján a szikes talajokat biztosan lehet javitni*, azonban annak azaz egyetlen nehézsége van, hogy nem áll mindenütt a kellő és jóminőségü öntözőviz rendelkezésünkre. *Öntözés utján ezenfelül csakis kaszáló és legelő, tehát állandólag fütermő területeket lehet javitani.* Szántóföldeknél az öntözés alig jöhet szóba, egyrészt azért, mert hazai viszonyaink közepette a szántóföldek rendszeres öntözést nem igényelnek, másrészt, mert a tulságos kötött szikes talajok oly természetüek, hogy felszántva s megöntözve péppé válnak.“

*) Utalunk e tekintetben lapunk mai közgazdasági rovatára is, mely a szikes talaj termővé tevésével foglalkozik. A szerkesztő.

Más módokon a szántó földeket is lehet javitani, de az minket most nem érdekel. **A kaszálóknak s legelőknek szolgáló szikterületeket az ország első szaktekintélye öntözés utján biztosan javithatóknak mondja.** A Hortobágy megmaradó 32 ezer holdját pedig épen állandó s dusabb fütermésre akarnók felhasználni. A vizkérdés sem képez legyőzhetlen nehézséget; a Tisza áldozatokkal bár, de pompásan felhasználható öntözési forrás s a mellett vize e czélra nagyon alkalmas, mert nem sós természetü. *Azt nem is akarom feszegetni, hogy a Hortobágy öntözésével kapcsolatban talán Debreczen vizzel való ellátásának kérdését is össze lehetne csatolni.*

Tompka Emil kultur főmérnök pedig Csanádmegyében egy saját tulajdonát képezett székes medenczét (Nagylaki Balaton) oly területet, mely rosszabb volt a Hortobágynál, oly módon javitott megöntözéssel, hogy rizst is termelt rajta, elég jó sikerrel; szénát pedig katasztr. holdankint 18—20 m. mázsát, vagyis 54—60 frt értéket, s iratában annak a reményének ad kifejezést, hogy e mennyiség rövid idő mulva 25—28 mmázsára fog emelkedni. Az ő nagy költséggel s egyéni erővel berendezett telepén a berendezés amartizácziója, s a gazdálkodási (u. n. regie) költségek összesen 28 frtot tettek kat. holdankint, tehát még mindig nagyon szép összeg maradt tisztán — oly összeg, melylyel kitünő talajról is megelégszik a gazda.

Én azt hiszem, hogy a Hortobágy öntözésére vonatkozó véleményemmel igen jó társaságban vagyok, bár sajnálattal nélkülözöm ott G. urat.

Tanulmányaim alapján tehát még nagyobb, még erősebb meggyőződéssel hirdetem, hogy fel se vetve az ósdi maradiságot, a minden ujitástól való félelmet: Debreczen város és polgárságának jól felfogott érdekében ki kell ragadni a hortobágyi területet mai sajnálatos állapotából s át kell adni az intensiv mezőgazdaságnak és állattenyésztésnek.

Ha az egyetem 2 milliójának s kihasitandó 10.000 holdnak kérdése ezt az ügyet ismét meginditaná s dülőre juttatná: az oly nagy eredmény volna, amiért örök hálára lehetne kötelezve Debreczen polgárságának az a része, a mely a Hortobágyon legeltet, Szabó József főszámvevő iránt.

Végre csak nem képzelhető, hogy a hortobágyi 42,000 hold időtlen-időkig egy kopár, sivatag terület marad, a mi tulajdonosának mondhatni semmi hasznot nem hajt? Nem maradhat az akkor, midőn Magyarország lakossága évenkint körülbelől 200.000 lélekkel szaporodik, akiknek uj, meg uj föld kell.

Az ujságcsinálás technikai része megakadályozza, hogy a kérdés további részét is oly terjedelemben fejthessem ki; tehát csakis a következők kijelentésére szoritkozom.

A szocziálpolitikai részt illetőleg megjegyzem, hogy még nemrég azt hitték, Magyarországon soha sem lesz szocializmus. S ime benne vagyunk. Debreczenben is van már s lesz még több is.

A Hortobágy telkesitendő részének kis bérletekben való kiadását a Debreczen városától messze távolság nem gátolja; hiszen az a kis bérlő, farmer, saját bérletén fog élni, aztán a Hortobágynak már vasutja van s az ily bérlőtelepek Debreczen égisze alatt egy-egy kisebb falut képeznének. *)

Egyébiránt megjegyzem, hogy az egyetem ügye s a hortobágyi telkesités és legelőöntözés kérdése ugyan okszerüen összekapcsolható; de el is választható. Ott van a Jóna-féle inditvány, tessék megfontolás tárgyává tenni. Aztán más is mondható. A főszámvevői inditvány lényege a város 1 millió forint egyszersmindenkori s 10 évre szóló évi 20.000 forintnyi áldozata. Vegye fel a város az 1 milliót amortizáczióra bocsássa a főiskola kezébe megfelelő rendelkezéssel s azzal,

*) Kitünő példái találhatók az ilyen tanyarendszernek a szegedi pusztákon, a melyeknek központjait templommal, iskolákkal, közés állategészségügyi, közigazgatási intézményekkel berendezett ugynevezett *„kultur-központok“* képezik. A szerkesztő.

Valószinüleg az ily módon beépült szőlőterület pótlásául mutatott ki a szenatus 1670 ben a Mester-utczán kivül uj szőlőskert helyet, a mai *Vénkertet*. Ugyanerre vonatkozik egy 1671-diki följegyzés, amely szerint a *Csemetén* kivüli kert***) elosztatni rendeltetik. Nyilasáért 1 frt 50 pénzt kellett fizetni. Később, 1695-ben a Csemete- és Mester-utczákon kivül felfogott kerti földek nyilasáért 2 frt 50 dénárt szedett a város. Ugy látszik, hogy némely kertek abban az időben a béres földek természetével birtak, vagyis a föld tulajdonjoga a városé volt. De már a XVIII. század elején a polgárok megörökösödhettek a Vénkertben is. Erre mutat a következő jegyzőkönyvi följegyzés: A csemete kerti szőlő felét, mely Palágyi Jánosról a városra maradt, a Tanács Kocsi Jánosnak 90 frtért eladja.“ (1710).

1671-ben osztották ki szőlőskertül a téglavermeknél lévő buzaföldeket. Ez a fillokszera által kipusztitott Téglás kert, amelyet egy másik XVII. századbeli jegyzőkönyv „Tégláshegyi szőlőnek“ nevez.

Az 1675-diki jegyzőkönyvben olvassuk, hogy a temetőn kivül felmért hegyes homok földeken szőlőskert kiosztását rendeli el a tanács. Ez a mai Csapókert mely a Péterfiai és Czegléduteza temetők megett fekszik. Ez az első szőlőskert Debreczenben, amelyet futóhomokon ültettek a debreczeniek. Már a Homokkert későbbi eredetü.

Ugyanezen időtájban alakultak át szőlőskertté Bódogfalva község belső telkei. Érdekes történelmi monográfia tárgyául kinálkozik annak a kérdésnek megfejtése: miért pusztult el a Debreczen tőszomszédságában fekvő népes Bódogfalva? — Nem török és tatár dulások törölték el a földszinéről, mint Fancsikát, Guthot, Ebest, Szepest, Angyalházát és a többi közeli falvakat, — hanem a debreczeni tanács mesterkedett száz éven keresztül abban, hogy Bódogfalvát lassanként beolvassza Debreczenbe. Mert nagy politikusok és saját kiváltságaikra szörnyen féltékenyek voltak ám a debreczeni elöljárók. A bódogfalvai kontárkodó mesteremberek versenyétől féltették a debreczeni privilegizált czéhek érdekeit s a bódogfalvai koresmától a város csapszékeinek jövedelmét.

Debreczen legelőször is zálogba vette a bódogfalvai nemes urak birtokait s ekkép földes urrá tette magát a tyukugrásnyira fekvő szomszédos faluban.

A földesuri jogok és hatalom birtokában aztán a debreczeni tanács megtiltotta, hogy a debreczeniek Bódogfalváról bort, hust hozzanak be a városba, a bódogfalvai mesterembereket minden módon elnyomta; a debreczeni és bódogfalvai lakosok közti perekben az igazságot rendesen az előbbieknek itélte oda; a bódogfalvaiak mészárszékét, koresmáját és telkeit egymásután kisajátotta s ráadásul, a város és Bódogfalva közé *templomot épittetett* az ispotály templomot, hogy a bódogfalvai ember még Isten-dicsérni is Debreczenbe járjon.

A száz éves küzdelem, a melyben a bódogfalvaiak panaszolkodni, a debreczeniek pedig ujabb meg ujabb elnyomó rendeleteket kieszközölni az erdélyi fejedelmekhez gyakorta utazgattak, végre is azzal végződött, hogy a nagy Debreczen elnyelte a kis Bódogfalvát és 1657-ben már puszta lett az elhagyott, elnéptelenedett falu. A nevezetes eseményt, az erősebb fél diadalát, lakonikus rövidséggel örökiti meg az 1657 jegyzőkönyv egyik novemberi lapja, irván, hogy:

„Boldogfalva magától elpusztult“.

A gondos tanács 1674-ben két őrzőt rendelt a puszta falu vigyázására. Az üresen hagyott belső telkeket ezután szőlővel ültették be a debreczeniek — s az egykori lakóházak kerti pajtákká váltak.

Ezek után már nem sok mondani valónk van a többi kertekről.

A legöregebb emberek gyermekkorára esik a város és a Nagyerdő közt elterülő homokbuczkák kiosztása szőlős kertekké. Ahol most a kellemes izü sesta-kertit szürik, s ahol a város legszebb nyaralói pompáznak, ott e század elején még sivár homokmező terült el.

Azóta a szél-hordta homok dombok csak olyan sokat érők, mint az aranykalászt hozó ondódi televényes földek.

Z—i.

***) A régi, XVII. századbeli adóösszeirásokban kivétel nélkül a következő főutczák nevével találkozunk: a Felsőjáráson Péterfia, Csapó, Hatvan, Mester, Csemete és Uj utczák az Alsójáráson Piacz, Czegléd, Varga, Német, Szent Miklós vagy Miklós, Várad és néha még Bódogfalvi utczák. Ez utóbbi hihetőleg a mai Kis-Várad utcza volt.

hogy a mindaddig kamatoztatandó, mig 2 millióvá nem lesz; biztos értesülésem van arról, hogy a helybeli bankok örömmel helyezik el e tőkét, vagy egy részét 5%-ra, a többit az iskola adná ki. A város törlesztené az 1 milliót évenkint 45—50 ezer forinttal. Azonkivül az italmérési 20.000 forint is évről-évre hozzácsatoltatnék a második millió képzéséhez. A fő az, hogy város és főiskola, — több, a magyar nemzet és állam javára itt egyetem lehet.

Ha az egyetem ügyével használhatunk a Hortobágynak: nagyon fogunk örülni; ártani az ott békén legelésző jószágoknak nem akartunk s nem akarunk.

S ezzel az egy czikkel a G. urral való polemiát tisztelettel bezárom. A hosszas szóváltás személyeskedésre vezet — bőven vannak már ilyenek G. ur másokkal folytatott polemiájában. Én pedig azt tartom, hogy a személyeskedés az ügynek csak árt.

Dr. Bartha Béla.

— **Belföldi hirek.** (*A tiszta választások érdekében.*) Az igazságügyminiszteriumban már befejezte tanácskozásait az az anket, melyet a végből hivtak egybe, hogy tárgyalás alá vegye gróf Apponyi Albertnek a választások tisztasága érdekében beadott inditványát. A kuriai birás-kodási törvényjavaslat tárgyában kiküldött külön képviselőházi bizottság pedig mindjárt a husvéti ünnepek után foglalkozni fog Apponyi inditványával. — (*Nemzeti szellem az iskolában.*) A közoktatásügyi tanácsot Wlassits Gyula kultuszminiszter ujjá szervezvén, az legközelebb megkezdi müködését. Első sorban a középiskolai tantervet dolgozzák ki, ugy, hogy minden középiskola a nemzeti szellemü oktatás középpontja, fókusza legyen. — (*Az érettségi reformja elmarad.*) Az érettségi vizsgálatok tervezeti reformja elmarad. Az ez ügyben tárgyaló anket meggyőzte Wlassits Gyula kultuszminisztert a reform czélszerütlenségéről. — (*Minisztertanács.*) Tegnap délután minisztertanács volt, a melyen az összes miniszterek részt vettek. A miniszrertanács a millenniumi ünnepségekkel foglalkozott.

A földmivelésügyi budget.

Debreczen, márczius 26.

(—é—) A képviselőház remélhetőleg mai ülésében belekezdhet az utolsóelőtti, a földmivelésügyi tárcza költségvetésének tárgyalásába. Ennek a tárczának is meg van a maga bibije ellenzéki szempontból, mint minden másiknak s ez a bibi az agrárizmus, illetőleg azok az agrár panaszok, amelyeket az ellenzéki pártok a merkantil-kormányok ellenében hangoztatnak. Elő vagyunk készülve rá, hogy ezek az ismeretes agrár óbégatások, amelyek mindenért, az alacsony gabonaárakért, a földhitel csekélységeért, az alföldi paraszt szocziálizmusért kizárólagosan a szabadelvü kormányokat teszik felelőssé,megint meg fognak ujulni.

Nem azt akarjuk evvel mondani, hogy az ellenzéki panaszok teljesen alaptalanok és légből kapottak, hanem csak azt, hogy mily szükkeblü elfogultság mindenért a kormányt okolni, ép oly képtelenség azt kivánni, hogy minden baján az állam segitsen. Hogy földmivelésügyünk — majdnem azt mondhatnánk — válságos helyzetben leledzik, azt a világra szóló, nemzetközi viszonyok és kalamitások mellett legfőképen az okozza, hogy kis- és középbirtokos osztályunkban nincs elég felvilágosultság és kitartás eme bajok ellen való küzdelem folytatására. Másutt is hasonló századvégi csapások ellen küzdenek az emberek, de több sikerrel, mint nálunk, mert nagyobb a szorgalmuk és kevesebbet költenek. Az intenziv földmivelést például, amelyet bolgár kertészek és sváb földmivelők nagy sikerrel folytatnak a magyar paraszt nem kultiválja. A középbirtokos osztály pedig, amelynek létföltételét szintén a belterjes gazdálkodás és a józan realis életmód képezi, kivesződben van, mert az urhatnámkodó nagyzolás mindinkább tért foglal.

Eme kétségbe nem vonható tünetek láttára nem habozhatunk annak kijelentésével, hogy földmivelésügyünk válságos helyzetének oka java részében gazdaosztályunk hibáiban rejlik, — amelyek ellenében az állam természetesen nem tehet egyebet, minthogy hathatós reformokkal előmozditja a gazdasági szakértelem és szakmüveltség terjedését és emelkedését, és a köz- és magán tevékenységet helyesen irányitja olyan terrénumokra, amelyek jelenleg eléggé kiaknázva nincsenek. E tekintetben Darányi Ignácz helyes nyomra tart, mikor a gabnaárak reperácziójának s efféle egyéb non sens problémánknak megoldása helyett a mezőgazdaság és földmivelés két jövedelmező ágára, a sertéstenyésztés föllenditésére és a filloxera által elpusztitott szőlők rekonstruálására irányitotta figyelmét és tevékenységét.

Ami pedig a földmivelésügyi szakképzettség emelését illeti, e tekintetben a költségvetés — bár az adott pénzügyi viszonyok között elég szerény mértékben — de mégis emelkedő tételeket mutat a gazdasági szakiskolák dotáczió-jánál.

A halászat érdekében is jelentős lépés foglaltatik a budgetben. Ennek szervezését és halászati egyesületek létesitését már Festetich Andor gróf megkezdte s ez a müvelet a Duna után kiterjesztendő lesz a Tiszára, Marosra, Körösre, Szamosra és Vágra. Ennek az akcziónak már eddig is volt hatása, amennyiben több egyesület okszerü haltenyésztést megkezdett.

Darányi Ignácz földmivelésügyi miniszter, akinek alapos szakismeretei és tettereje eléggé ismeretesek, bizonyára helyesen meg fogja jelölni tárczájának legközelebbi feladatait, amelyeknek megvalósitása elé az uj földmivelésügyi miniszter eddigi bekezdő tevékenysége után teljes bizalommal tekinthetünk.

Városi közgyülés.

Debreczen, márczius 26.

A városi törvényhatósági bizottság ma délelőtt 9 órakor tartotta meg márczius havi közgyülését gróf *Dégenfeld* József főispán elnöklete alatt. A közgyülés tárgysorozata valami nagyobb érdekü ügyet nem tartalmazott s a tagok közepes számban történt megjelenése ennek tulajdonitható. A főispán megnyitójában jelezte, hogy a folyó ügyek mellett a tárgysorozat keretén kivül egy inditvány is tárgyalásra került, mely azonban már közszemlére volt téve.

A polgármesteri jelentés felolvasása s tudomásul vétele után *Márk* Endre a napirendhez óhajt szólani s reflektálva a főispánnak az inditványra vonatkozó előzetesen tett kijelentésére, ajánlja, hogy az általa és dr. *Kemény* Mór ügyvéd által beadott inditvány, miszerint *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszternek és *Gromon* Dezső államtitkárnak, a személyeik ellen közelebb történt roszakaratu megtámadtatásuk alkalmából a törvényhatóság bizalmát fejezze ki elfogadtassék.

Az inditvány, mely lapunk más helyén egész terjedelmében olvasható, felolvastatott, aztán Sz. *Szabó* Lászlónak és *Kertész* Jánosnak a forma ellen tett felszólamlásuk után a közgyülés nehány tag kivételével elfogadta. A határozatról a kormány is értesittetni rendeltetett.

A miniszteri rendelet értelmében megalakitandó adófelszólamlási bizottságba megválasztattak *Nemes* Kálmán rendes-, *Horváth* István póttagul. *Szabolcsvármegyének* a belügyminiszterhez intézett azon feliratát, hogy a vagyontalan betegek gyógyszer költségeinek a községek által való viselését elrendelő miniszteri körrendelet hatályon kivül helyeztessék, a törvényhatóság nem pártolja. Abauj-Tornamegye közönségének a nyugdij-törvény módositása iránt a belügyminiszterhez intézett feliratát városunk törvényhatósága támogatja.

Kolozsvár város közönségének az ottan létesitendő második Pasteur-féle gyógyintezet felállitása iránt a belügyminiszterhez intézett s pártolás végett ide megküldött feliratát városunk pártolja.

A Frőbel-gyermekkert segélyezésére a közgyülés az 1896. évi költségvetés keretében *200* frtot adományoz.

A debreczeni munkás dalegyletnek az ezredéves országos dalünnepélyen való résztvehetés czéljából 250 frt segélyt ad.

Az 1890-ben kiegészitett népnevelési bizottság elnökéül akkor Beke Mihály árvaszéki elnök választatott meg. Az ő elhunytával *Őry* Sámuel lett a bizottság elnöke, az Őry Sámuel közelebb történt elhalálozásával megüresedett elnöki székbe ma egyhangulag *Bészler* Károly h. árvaszéki elnök választatott meg.

A debreczeni városi dalegylet a város által részére adományozott 800 frtért köszönetét fejezte ki, mit a közgyülés tudomásul vett.

A dedó-utczai volt iskolatelek a mérnöki hivatal jelentése szerint oly kicsiny, hogy nem alkalmas óvodának, miért is a közgyülés elhatározta, hogy a telket eladatja s az értékesitésével megbizott városi tanács a május havi közgyülésen tesz az eredményről jelentést. Megbizatott továbbá a tanács, hogy a Cser-utczáról Timár-utczára nyuló nagy üres telken alkalmas volna-e óvodát állitani?

A debreczeni ág. ev. egyháznak a báli nyomtatványok dijmentes nyomását meg-

tagadó tanácsi végzés elleni felebbezését a közgyülés mellőzte s a tanács végzését helybenhagyta.

Besenczky Kálmán kereskedő és Ságel Károly czukrász a város kötelékébe felvétettek 100—100 frt dij fizetése mellett.

Katona József 3267. sz. a. lakos háztulajdonos azon kérelmét, hogy 187 □ öl háztelkének felét eladhassa, a közgyülés több okból nem tartotta megengedhetőnek. *Nádasdy* Lajos debr. lakos polgárositás iránti kérvénye 60 frt dij fizetése mellett a kérvény szellemében intéztetett el.

A közgyülés Dr. *Koszorus* István, dr. *Khindl* István Barnabás, dr. *Czakó* Zsigmond, dr. *Fáy* Márk egyetemes orvostudori okleveleiket, továbbá *Fülöp* Juliánna, *Szabó* Albertné, *Szőke* Sándorné, bábaképesitő okleveleiket kihirdettetni elrendelte.

A főispán a közgyülés végén dr. *Balkányi* Ede I. kerületi orvost tb. főorvossá nevezte ki, mire a közgyülés véget ért.

NAPI HIREK.

—

Tájékoztató.

Lapzárta mindennap d. u. **2 órakor** csak esetleg **hétfőn** később.

Kéziratok visszaadására a szerkesztőség nem vállalkozhatik. Kérjük a lapnak csak az egyik oldalára irni, ha lehet porzó nélkül!

A kir. tábl. hivatalos órák a segéd- és kezelő hivatalokban d. e. 8—12 és d. u. 2—5 óráig tartatnak. Az igtató, kiadó-hivatal s az irattár a feleknek felvilágositásokat ád hétköznapokon d. e. 9—11, d. u. 3—4 óra közt; vasárnapokon és ünnepnapokon d. e. 10—11 óra közt.

Hivatalos órák az állami anyakönyvvezetőknél. Vasárnap d. e. 10—12-ig. Többi napokou d. e. 10—12-ig. d. u. 3—6-ig.

A m. kir. törvényszéknél jegyzői iroda nyitva hétköznapokon d. u. 3—5 óra között, vasárnap és ünnepnapon d. e. 10—11 óra közt. Gyüjtőszekrényből a beadványok kivételnek hétköznapokon d. e. 12 és d. u. 5 órakor, ünnepnapokon d. e. 11 órakor.

A debreczeni kir. járásbiróság szóbeli kereseteket, kérelmeket és nyilatkozatokat fölvesz kedden és pénteken d. u. 3-tól 5-ig, a felek megjelenhetnek minden szerdán.

A Gönczy-egyesület „Otthon"-a. Keresk. akadémia palotájában.

Famunkatanitás. A kézügyesitő egyesület főreáliskolai mühelyében d. u. 2—4 óráig. Kedden előkészitő csoport. Szerdán és pénteken haladó csoport.

Nyilvános olvasóterem a kollégiumban, nyitva van hétfőn, szerdán, szombaton d. u. 3—6-ig.

Népkönyvtár az árok-utczai leányiskolában. Nyitva minden szerdán és szombatan d. e. 11—12 óráig.

—

Előfizetési felhivás.

Az 1896-ik év második évnegyedének közeledtével felhivjuk olvasóink szives figyelmét lapunk eddigi előfizetésének megujitására.

Programmunk ezentul is a régi marad, mert erős meggyőződéssé kövült bennünk az a tudat, hogy a jövő a **szabadelvü** eszméké. E meggyőződésünkből kifolyólag egy pillanatra sem habozunk továbbra is *azon az uton haladni, melyet huszonkét évvel ezelőtt haladásunk és elveink győzelmi irányául megjelöltünk.*

Szellemi és angagi erőben gazdag városunk érdekeit is szeretettel fogjuk szolgálni ezentul is. Egy mozzanat sem fogja kikerülni figyelmünket és hüséges odaadást fogunk tanusitani minden oly kérdésben, mely széppé, nagygyá és virágzóvá akarja tenni az Alföld eme őserejü metropolisát.

A *Debreczeni Ellenőr* komoly és megbizható hirlapirás organuma lesz a jövőben is és tiszteletben fogja tartani müvelt olvasóközönségének irodalmi jó izlését. Zsurnalisztikai vervevel s a mások nézeteinek, politikai hitvallásának tiszteletben tartásával fogjuk irni lapunkat ugy, hogy az szivesen látott és nélkülözhetetlen jó barátjává váljék m. t. olvasóinknak.

Ez a mi nyiltan bevallott törekvésünk s m. t. olvasóink felénk és müködésünk felé irányuló bizalma lesz fáradozásunk legbecsesebb jutalma és dicsőségünk.

A Debreczeni Ellenőr szerkesztősége.

—

Kérelem.

Felkérjük azon tisztelt előfizetőinket, kiknek előfizetése *márczius hó végével* lejárt, hogy a megfelelő összeget beküldeni sziveskedjenek, nehogy a lap rendes szétküldése megzavartassék, mert ezentul csak azoknak küldjük lapunkat, kik egy bizonyos tetszés szerinti időre *előre fizettek.*

Hátralékos *elő*fizetőinket is kérjük, hogy eddigi hátralékaikat mielőbb rendezni sziveskedjenek, mert eltekintve attól, hogy a lap további küldését f. évi április hó elején beszüntetjük, a hátralékos összeg behajtására nézve fentartjuk magunknak a további eljárást.

Egy napilap előállitása és fentartása olyan óriási költséggel jár, hogy ezen költségek fedezése czéljából csakis rendes előfizetőinkkel számolhatunk.

A kiadóhivatal.

—

— **Bizalom a rágalmazott honvédelmi kormánynak.** Az elfogulatlan magyar közvélemény megbotránkozva itéli el azt a mértéktelen csufos hajszát, mely kéjelegve dobzódik báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és államtitkára Gromon Dezső meghurczolásában, nyomtatott papiron és képviselőházi beszédekben. — A rágalmazás nagy mestere egy volt miniszteri tanácsos, aki nyugdijaztatása miatt haragszik és dühöng Fejérváryra és Gromonra, a szekerét pedig hüségesen tolják Kaas Ivor báró a nemzeti párti Nemzeti Ujság segitségével meg Gabriel von Ugron az ő szélbali heveskedésével. Ezt az ok nélkül való hajszát még Apponyi Albert gróf is helytelenitette. — De ma roszalását fejezte ki a felett az ország egyik legelső és legtekintélyesebb városának közönsége: Debreczen város közgyülése is, amely mig egyfelől pálczát tört az indulatoknak ilyen elvadulása felett, másfelől tiszteletét és bizalmát fejezte ki azok iránt, akik magasan felette állanak a személyök és egyéni becsületök ellen irányitott aljas támadásoknak.

Márk Endre és dr. *Kemény* Mór ügyvéd, bizottsági tagok jelentették be szabályszerü időben a mára kitüzött közgyülésre a következő, közszemlére is kitett inditványt:

Tekintetes közgyülés!

Mély megilletődéssel, sőt megütközéssel olvastuk a lapokból azon orvtámadásokat, a melyek legközelebb báró *Fejérváry* Géza honvédelmi miniszter és *Gromon* Dezső honvédelmi miniszteri államtitkár ur ellenében elkövettettek s a melyek az ország képviselő házában is felszólalás tárgyává tétettek. Kötelességünknek ismerjük inditványozni, hogy ezen qualifikálhatatlan módon intézett támadással szemben a törvényhatósági bizottsági közgyülés fejezze ki rosszalását s mondja ki, hogy báró Fejérváry Géza miniszter urő excellentiája és Gromon Dezső államtitkár urő nagy méltóságának kifogástalan egyénisége és jelleme, korrekt és kifogástalan személyisége iránt Debreczen város törvényhatósági bizottsága feltétlen tisztelettel és bizalommal viseltetik.

Végül kérjük, hogy inditványunknak határozattá emelése esetén, a törvényhatóság megállapodása mindkét férfiuval valamint a kormánynyal is közöltessék.

Debreczen, 1896 márcz 24.

Általános helyeslés zugott végig a teremben az inditvány elolvasása után, — amely ellen még *Kertész* Jánosnak és *Szikszay Szabó* Lászlónak, akik egyedül szólaltak fel, sem volt más ellenvetésük, — mint hogy előre nem szereztek róla tudomást s csupán a forma tekintetében tettek kifogást.

A közgyülés felállással szavazott az inditványra s azt roppant többséggel elfogadta.

— **A bihari főispán Debreczenben.** Biharmegye főispánja, Beöthy László, Debreczenben felkereste rokonait, Szunyogh Sándort és László Józsefet. Majd a törvényszéki palotát nézte meg, hol Igyártó Sándor elnök s Hrehuss Viktor biró társaságában az épületet minden részében megvizsgálta, mint emlitette, a kormány hasonló épülettel akarja Nagyváradot gazdagitani, de ez nehezen vihető ki, mivel Nagyváradon a szükséges telekkel nem rendelkeznek. A barátságos és megnyerő modoru főispán a délutáni vonattal Nagyváradra visszautazott.

— **A zenekedvelők hangversenye.** A debreczeni zenekedvelők legközelebbi hangversenyét vasárnap este tartják meg a zenedében válogatott müsorral.

— **A városi bál** tiszta jövedelme — mint értesülünk — felül van az ötszáz forinton. Ennek $^3/_4$ része az egyetem alapját, $^1/_4$ része pedig az Emkét illeti.

— **Lengyelek Debreczenben.** A sztaniszlaui vasuti üzletigazgatóság tagjai: Wiersbiczki Lajos lovag igazgató és társai, a kik vasuti szerződés ügyében tárgyaltak a debreczeni üzletvezetőséggel, tegnap délután városunk több látnivalóját megtekintették. Este végig nézték a szinházi előadást. S még az éjjel Sziegmeth Károly h. üzletvezető és Mayerszky Károly forgalmi főnök kiséretében visszautaztak.

— **Nyomdászok mulatsága.** A debreczeni könyvnyomdászok, ezek a derék, jó fiuk, a mi hüséges munkatársaink az ujságcsinálás fárasztó munkájában, fényes tavaszi mulatságot készülnek rendezni a rózsafakasztó szép májusban. — A Margitfürdőt szemelték ki a mulatság helyéül, a melyet ez alkalomból izléssel fognak feldisziteni. Tudtunkkal eddig időre nézve a nyomdász-majális legelső az idén; — de meg vagyunk győződve, hogy látogatottság, siker tekintetében is megtartja elsőségét. — Meg is érdemlik, hogy minél nagyobb számmal vegyen részt a közönség azok mulatságán, a kik a szellemi táplálék után éhes közönség étvágyát tüdősorvasztó ólomporos betüszekrények mellett igyekeznek kielégiteni. A táneczmulatságon *Veres Tóni* fog muzsikálni.

— **Az uj dunántuli evangélikus református püspök.** A dunántuli ev. ref. egyházkerület tegnap tartotta közgyülését Komáromban, a vármegyeház nagytermében. A közgyülés szine előtt Tisza Kálmán üdvözölte Antal Gábort, az uj püspököt, szerencsét kivánt müködéséhez és felkérte, hogy a szokásos esküt tegye le. Az eskü letétele után Antal Gábor hosszabb beszédet mondott. Kiterjeszkedett a politikai helyzet jellemzésére is és körvonalozta elveit, melyek az ő püspöki müködését irányitják. A vallásfele-

kezetek közti békét óhajtja, olyanformán, hogy a papság a lelkeikben sokkal nagyobb érvényre jusson, e végből a theologiákat oly alapra óhajtja fektetni, hogy köztük békés szellem uralkodjék. Az iskolák fejlesztésére, az államtól iskolai és egyházi czélokra nagyobb mértékü szubvencziót óhajt. A közép- és elemi iskolák államositását nem tartja czélszerünek. A lelkészi gyámintézetek felállitását sürgeti. Ezután felkérte beszéde befejező részének a kerületi egyházi férfiakat, hogy őt nemes törekvésü munkájában támogassák.

— **A parlament nélkülözhetetlenei.** Közöltük a Hét czimü politikai és szépirodalmi lap érdekes kérdését: melyik az a hét mostani tagja a parlamentnek, akiket bármilyen pártalakulás mellett okvetetlenül ujból megválasztanának, mint nélkülözhetetlen tagjait a képviselőháznak. A kérdésre tömegesen érkeztek a válaszok, összesen 3034 szavazat, melyeknek összeállitásából a következő eredmény tünt ki.

A hét legtöbb szavazatot kapta:

Szilágyi Dezső — — — — 2325
Wekerle Sándor — — — 2311
Csáky Albin gróf — — — 2071
Appohyi Albert gróf — — 1654
Tisza Kálmán — — — — 1512
Eötvös Károly — — — — 1353
Wlassics Gyula — — — -- 975

A plebiszczitum ereménye, mint látni érdekes és nem egy tekintetben tanuságos is, ha tekintetbe vesszük, hogy A Hét pártkülönbség nélkül olvasott lap s a szavazatok mindennemü pártállásu olvasóktól kerültek ki. A részletes jelentést A Hét most megjelenő száma fogja közölni, melyre fölhivjuk olvasóink figyelmét.

— **A debreczeni zeneegylet,** városunk áldozatkész intelligentiája hathatós támogatása által immár abban a helyzetben van, hogy müködését f. évi május hó 1-én megkezdheti. Ezzel kapcsolatosan tanfolyamot is nyit, és fölhivja mindazokat, kik a zenei tudományokat elsajátitani óhajtják, hogy e czélból beiratkozásra az egylet elnökénél *Hora* Károlynál Kis-Kossuth u. 2616. sz. a. mielőbb jelentkezzenek. Különösen ajánlandó ez a szülőknek, mert ezen egyletnél kitünő szakképzett karmester vezetése alatt olcsó tandij mellett alapos kiképzést nyerhetnek gyermekei. *Tandij egy hóra egy forint.*

— **Zászlófelavatás.** A „Zion“ nevet viselő izraelita betegsegélyző egylet (miért „Zion“ és nem a magyar kiejtésü *Sion*?) hazafi s érzelmektől indittatva pompás selyem lobogót készittet az ezredéves ünnep alkalmából s azt május 31-én avatják fel nagy pompával, a következő programmal: Az ünnepélyt megelőző nap estéjén kilencz órakor fáklyászenével vonulnak az egyesület tagjai a zászlóanya lakása elé, a hol a tisztviselőkar egyik tagja fogja üdvözölni. Onnan az egyesület tagjai fáklyákkal vonulnak közéletünk több kitünőségének ablaka alá, hogy szónokuk köszönetet mondjon nekik azokért a nemes, jóakaratu és meleg támogatásért, a melyben az egyesület fennállása óta, különösen azt fejlesztésében támogatni szivesek voltak. A fáklyászene után társas lakomára gyülnek össze az egyesület tagjai s a meghivott vendégek. Másnap, május 31 én reggel nyolcz órakor gyülekezés a szent-Anna-utczai izraelita templom udvarán. Innen megy a rendezőbizottság nyolcz tagból álló küldöttsége a zászlóanyához, kikérik tőle a felavatásra szánt lobogót s a zászlóanyát négyes fogaton viszik a gyülekezés helyére, a hol a vendégek, a koszorus leányok és vőfélyek sorfala között vonul be. Azután zenével vonulnak a Teleky-utczán s a főtéren át a Margit-fürdő disztermébe, a hol a felavatási ünnepély folyik le a következő renddel: Zenekari nyitány. Szózat, énekli egyik debreczeni dalegyesület. Alkalmi beszéd, tartja *Weisz* Sándor, az egyesület elnöke. Alkalmi költemény. A zászlóanya üdvözlete. Szegbeverések. A koszorus leányok megkoszoruzzák a lobogót. Zárszó. Rákóczy-induló. Az ünnepség után délután 2 órakor diszebéd lesz, este pedig a jótékony egyesület javára tánczvigalom. A dusan aranyozott selyem lobogó hatszázötven forintba kerül. Egyike lesz a legszebb egyleti zászlóknak Debreczenben.

— **A debreczeni munkás dalegylet** folyó 1896. évi április hó 6 án, husvét másodnapján a „Margit“-fürdő disztermében Janny József egyleti karnagy vezetése mellett tánczczal egybekötött zártkörü dalestélyt rendez. A dalestély müsora a következő: 1. „Bár merre jár“ Lányi E. 2. „Isten hozzád“ Rieger J. 3. „Le'ullott a rezgő nyárfa levele“ Huber K. 4. „Tarka madár“ magán sólóval Kerzer. 5. „Rákóczy-induló“ zenekar kisérettel Huber K. Kezdete este 8 órakor. Belépti-jegy személyenkint 1 korona. Alapitó és pártoló tagok szabadjegyeiket használhatják. A szabadjegy két személyre érvényes. Tekintve, hogy az egylet az országos dalárversenyen részt venni óhajt, azért is a felülfizetések köszönettel vétetnek és hirlapilag nyugtáztatnak. Jegyek előre válthatók Zech József urnál (Kis-uj-utcza), Kurián Gyula órás üzletében (főpiacz), Péter Pál urnál a „Korona“ vendéglőben és este a pénztárnál.

— **Póruljárt mozdony.** Lelkes tudósitónktól, versiró Tornyai János vándorlantostól vettük a következő ékes sorokat egy Szentesen történt vasuti balesetről: alólirot tudattom a Szentesi álomásnál történt mozdon el ragadást, a mi a legcsudáb látványt idézte elő. megjegyezve ijet még nem látam életembe. ugy egy óratájba az álomáson lévő mozdonyt, a megforditó helyre inditota az mozdonyvezető, de részeg volt és igy nem elengőzt adot a mozdonynak hanem még nagyob gőzt és igy el szaladt vele, a mozdony. Az indoház felé. a legszélső vágányon a város felől a mi sín az á . . . . szék (*itt* feliratu helyiség) közepének irányába szolgált de szerencse, hogy előte álott egy kocsi, a mely meg volt rakva kőszénel, ez a kocsi akadályozta meg, hogy az álomási indóházba nem szalat, és igy a szénel meg rakot kocsit, ugy bele lökte az á . . . . . be, hogy az oszt a helyéből kitoszitota a fondamentomából, a gép is a puha földbe egy része elsüjedt. a mozdonyvezetőnek arczáról, karjáról a bőr lezuzódot, a nevével most nem szolgálhatok most, hanem aszt is megfogom irni, mihent tudomást veszek róla. maradok alázatos szolgája versiró Tornyai János vándor lantos“. Az esetet nem is épen nehéz a költői leirásból kiokoskodni.

Táviratok.

— A *Debreczeni Ellenőr* saját tudósitójától. —

A t. Házból.

Budapest, márcz. 26. A képviselőházban folytatták a honvédelmi költségvetés tárgyalását, melynek során *Bolgár* Ferencz és *Tóth* reflektáltak Fejérváry miniszter kijelentésére. Mire a Ház a költségvetést a jelentésekkel együtt *megszavazta.* (Zajos éljenzés jobbról.) Következett a *földmivelési* budget tárgyalása. — *Gajáry* Ödön előadó ismertette a költségvetést. Azután *Darányi* Ignácz miniszter *részletes programmot* adott. Megigérte, hogy tanácskozni fognak az agrár bajok nemzetközi jellegén. Az erdőgazdaság, vizügy és gazdasági szakoktatás terén reformokat igér; Budapesten gazdasági felső iskolát fog létesiteni. A gazdahitelt olcsóbbá tenni óhajtja s kivánja a telepités és cselédtörvény reformját. — A miniszter programmja *általános helyeslésse*l találkozott. Bornemissza Lajos ellenzéki is helyesli, de főleg ha beváltja Darányi.

A képviselőház halottja.

Budapest, márczius 26. Kemény János báró, a képviselőház egyik legrokonszenvesebb tagja, kit rendesen a „fejedelemnek“ neveztek barátai, — meghalt 71 éves korában. Kerületében a szabadelvü-párt Dózsa Endre főszolgabirót jelöli, akit, népszerü ember lévén, egyhangulag választanak meg.

Angol képviselők Budapesten.

Budapest, márczius 26. Pázmándy Dénes meghivására az angol alsóház 14 képviselője megigérte, hogy részt fognak venni a Budapesten nyáron tartandó interparlamentáris konferenczián.

A főrendiház ülése.

Budapest, márczius 26. A főrendiház a szőlők regenerálásáról szóló javaslatot tárgyalta. Zichy Nándor gróf a szőlőgazdáknak adandó kölcsönt drágálja. *Keglevich* István gr. szerint a reform elkésett, m ellen Lukács László védi a reformjavaslatot, mivel Darányi Ignáczot visszahivták a képviselőházba a földmivelési budgethez.

Rituális vérvád az esküdtszék előtt.

Budapest, márcz 26. A budapesti esküdtszék előtt ma kezdték tárgyalni azt a sajtópert, amelyet a rituális gyilkossággal vádolt és e miatt megőrült, majd öngyilkossá lett Adler Ignácz garam-kissallói volt korcsmáros gyermekei inditottak a hamis hirközlője, Fusz János zselizi kath. káplán ellen. Fusz János elvállalta az incriminált czikk szerzőségét, s beösmeri, hogy falusi pletyka alapján irta meg tudósitását a Magyar Államnak. Az erkölcsi tanuk a legnagyobb becsüléssel és tisztelettel nyilatkoznak a halálba kergetett szerencsétlen Adlerről.

Szinház.

— A bucsuzó Tapolczai. —

(P.) Tegnap az előadás már bucsuzás számba ment s bizonyára azért telt meg a nézőtér előkelő közönséggel, mert oly sokan akarták még egyszer látni kedvenczeiket, a bucsuzó müvészeket s müvésznőket.

A *„Tündérujjak“* czimü szinmüvet adták s a benne szereplők egy része már nem is lép fel többet, miután virágvasárnaptól csak pár nap választ el s akkorra nekik már uj otthonukban kell jelentkezniök.

Utólszor lépett fel ezuttal *Tapolczai*; aki pár évi itt léte alatt a közönség szivébe ugy belelopta magát, hogy őt is — mint egykor Zilahit — nem egyhamar fogják itt elfelejteni. És ő, a ki soha meg nem botlott szerepében, ezuttal alig tudott szóhoz jutni a meghatottságtól, midőn kiléptekor az egész nézőtér tapsai között ereszkedett le a zsinórpadlásról egy nagy és egy kisebb babérkoszoru: amazt: „Tapolczai Dezsőnek hálás tisztelői“ emezt: „Tapolczai Dezsőnek Cserni és Lubrincz“ adták és pedig az elsőben egy szép tárcza s benne 75 frt készpénz is volt.

Utólszor lépett fel most ez idényben *Kiss Irén* is, mert ő Komjáthyhoz levén szerződve, már virágvasárnapkor utaznia kell a nyári állomásra.

Hogy ő is kedvencze lett a közönségnek, azt nem kell mondanunk sem. Ugy müvészi szinvonalon álló alakitásai, mint előkelő megjelenése s kedves modora, ezt

csak természetessé teszik. Nem szenved soha a primadonnák betegségében, szerepeiben nem válogatós, herczegnői és szobaleány szerepeket egyaránt szivesen, jó kedélylyel és sohasem durczáskodva játszik.

Ha rosz szerepet osztanak neki, nem kap migraint, nem fut orvosi bizonyitványért; ellenben orvosi tilalom daczára is játszik betegen, csakhogy a müsor változást ne szenvedjen.

Ennyi kitünő tudajdon bizonyára elég arra, hogy őt a közönség megszeresse és szeretetének olyan impozáns módon adjon kifejezést, mint ezt az est is tette.

Midőn kilépett, egy remek kivitelü virágnapernyőt adtak fel neki, majd egy hosszukás csomagot, melyben egy nagy értékü selyemcsipke napernyő és egy kissebb csomagot, melyben egy drága karék — *„Irénünknek“* felirással — volt.

Perczekig kellett várni, mig az óriási taps lecsendesült s csak azután lehetett folytatni az előadást.

Klenovicsné Szerémi Gizella is utólszor lépett fel ezuttal nagyobb szerepben, mert hiszen a pénteki szerepét csak ráadásnak tekinthetjük, a mikor az *„Amerikai majom“* czimü bohózatban fogjuk majd látni.

Nehezen esik nekünk az ő elvesztése, mert a mennyire utódját ismerjük, az ő véle nem mérkőzhetik. Müvészeténél csak szerénysége nagyobb s az elválás fájdalmát csak ez a meggyőződésünk enyhiti, hogy őt nem sokára ismét a miénknek fogjuk mondhatni.

Klenovics, *Bajnóczy Valér* szintén utólszor léptek most fel. Két igen tehetséges tag; kik előtt fényes pálya áll, melyen szorgalommal, buzgó igyekezettel sok babért fognak aratni.

A mi már magát az előadást illeti, ezuttal minden tekintetben kifogástalan volt. A lelkesült hangulat, mely a nézőtéren uralkodott, elragadt a szereplőkre is, és olyan összevágó jó előadást produkáltak, mely becsületére vált volna a fővárosi szinpadnak is.

A fentebb elsoroltakon kivül, kik müvészi tehetségüknek nagy bravourral szereztek érvényt, fel kell emlitenünk a kisebb szerepekben *Sándor* Emilt (Lesneven) *Szalmáry* (Penmár) jeleskedtek; de meg kell dicsérnünk *Hevessynét* (Berny asszony) és *Bárdos* J. (Corinne) e két tehetséges kardalosnőt, kik meglepő természetességgel s egész routinnal alakitották szerepeiket.

A bucsuzók vigyék magukkal szeretetünket, buzditásul a jövőre, őszintén óhajtjuk, hogy az elválás ne legyen hosszantartó, de hozza Isten őket minél előbb hozzánk vissza.

Törvényszék.

* **Pulszky Károly bünpöre.** A hetek óta tartó vizsgálat után, amint látszik Pulszky Károly bünpöre most gyorsan halad majd a befejezés felé. A büntető bíróság minden valószinüség szerint még a hét végén megkapja az értesitést annak a közigazgatási vizsgálatnak a lefolyásáról, a melyet a szakértő bizottság, az arra illetékes kultuszminiszter megbizásából az orsz. képtárban folytat. Az eredményt illetőleg eddig alig szivárgott ki valami, de ez ideig *nem konstatáltak hiányt*. Ha csakugyan ily értelmü értesitést kapna az ügyészség, természetes, hogy nem lesz ok bárminő büntető eljárás folytatására és közömbös aztán az is, hogy az orvosszakértők milyen véleményt nyilvánitanak Pulszky elmeállapota tekintetében. Ajtay és Moravcsik dr. egyetemi tanárok, a kik megfigyeléssel foglalatoskodtak, szombatig szintén beterjesztik véleményes jelentésüket a vizsgálóbiróhoz.

Irodalom — müvészet.

* **Gordon Károly Nyiregyházán.** *Gordon* Károly, a világhirü énekmüvész legutóbb *Nyiregyházán* tartott hangversenyt. Nyiregyházi tudósitónk a legnagyobb elragadtatás hangján emlékezik meg a hangversenyről. Gordon Károly páratlan müvészetével lázba hozta a nyiregyházi közönséget és lelkesedésében a közönség alig akart betelni a müvész hangjával. Dörgő taps és viharos éljenzés jutalmazta a müvész minden énekszámát. A diszes közönség, — melynek soraiban ott volt Nyiregyháza és Szabolcsvármegye egész előkelősége, köztük *Kállay* András főispán, *Sztárek* Ferencz rendőr-főkapitány, a Vörös-Kereszt egylet elnöke, gróf *Festetich* stb., továbbá a közelvidéki iró és müvész-világ képviselői, — egészen megtöltötte a hangverseny termet. Hangverseny után lakomát rendeztek *Gordon* Károly tiszteletére. A müvész, mint mindenütt, Nyiregyházán is jótékony czélra lépett fel: a szabolcsmegyei Vörös-Kereszt egylet és a nyiregyházi Jótékony Nőegylet javára rendezte hangversenyét.

A hangversenyen jelen volt *Krúdy* Gyula, az ismert iró is, ki épen Nyiregyházán időzött. Krúdy Gyula a hangversenyről a következőket irja egy fővárosi lapba:

Gordon Károly! Egy meteor a müvészet egén: fényes és ragyogó. Egy müvész, a kinek pianói a Patti sopránját juttatják eszünkbe, tenorjához pedig egyhamar nem is találunk foghatót. Brilláns teknikájával indulatra gerjeszt és bámulattal nézzük a természet e kettős isteni adományát: egy embernek adva meg a legfinomabb soprán-hangot, egyben a legbájosabb tenort, a mit valaha emberi torokból hallottunk. Oroszország havas ege alatt született Gordon, Milánó, az Olaszföld bübájos muzsikája növelte nagygyá, Európa dörgő tapsokkal kisérte hódító utjában a müvészt. Babérkoszorut helyeztek homlokára a legmagasabbak, fejedelmek tüntették ki, a muzsika királyai pedig virágot szórtak lábaihoz.

Gordon Károly most Magyarországon jár. Ahol még eddig megfordult, a csodálat hangja harsant fel utána, a zene, a müvészet mámora lepte be az emberi szíveket — s a klasszikus énekmüvészet e fejedelme nagy szivével nemhogy kizsákmányolná isteni adományát, hanem szivére hallgatva: *jótékony* czélokra gyüjti maga köré a bámulóit. Ahol megfordul, a jótékony intézmények nemeskeblü pártfogóra találnak benne. Támogatja a közönyösséggel küzdő jótékony intézményeinket, és azok, — kiknek szükségük van ezekre a jótékony intézményekre, bizonyára áldva emlegetik a *Gordon* Károly nevét.

Gordon Károly legközelebb Debreczenben ismét hangversenyt rendez. A debreczeni müvelt közönség bizonyára meleg támogatásával fogja felkarolni a jótékony müvészt.

* **A jó izlés ápolása** mindenesetre egyik legfőbb feladatát képezi a sajtónak. Kétségtelen, hogy egy napilap a mindennapi gyors munka közben ennek a feladatnak csak akkor bir megfelelni, ha munkatársai a tudományos és az irói világ előkelőségeiből sorakoznak, a kik a munka lázassága közben sem feledkeznek meg arról, hogy egy országos lapnak más kötelességei is vannak, mint éppen a napi eseményekről értesiteni a közönséget. Erős fej, tiszta elme kell ahhoz, hogy valaki egy esemény megirása közben arra is gondoljon, hogy az a kellő formában s a müvelt közönség által joggal megkivánható tárgyilagossággal legyen megirva. E tekintetben kiváló helyet foglal el a hazai hirlapirodalomban az „Egyetértés“, hazánknak ez a legnagyobb és legelőkelőbb napilapja. E lap határozottan ellenzéki álláspontja daczára, mindenkor megőrzi mérsékletét és soha sem csap át tulzásokba, nem hajhászsza a botrányt, kerüli a személyeskedéseket s közleményei mindig ugy vannak megirva, hogy az előkelő, müvelt közönség nyugodtan élvezheti azokat s tárgyilagosságuknál fogva biztos itéletet alkothat magának az eseményekről. De nemcsak erre helyez kiváló sulyt az „Egyetértés“ szerkesztősége, hanem gondja van arra is, hogy a szórakoztató olvasmányokban egyuttal olyant is nyujtson, a miből tanulni is lehet, a nélkül, hogy unalmassá válnék. Erre a czélra különös ügyességgel használja fel az „Egyetértés“ változatos tárczarovatát. Nem léha szellemeskedések tárháza ez a rovat, hanem mindenkor irodalmi szinvonalon álló, sokszor tudományos becsü mulattató és ismeretterjesztő közlemények sorozata. Egyéb rovatai az „Egyetértésnek“ oly bővek és oly részletesek, a milyenek csakis oly nagy terjedelmü lapnál lehetségesek. Hirei és eredeti tudósitásai a világ minden tájáról megbizhatóság dolgában ritkitják párjukat. Mindezek a tulajdonságok a müvelt magyar közönség legkedveltebb lapjává teszik az „Egyetértés“-t, melynek előfizetési ára negyedévre 5 frt. Mutatványszámot kivánatra ingyen küld az „Egyetértés“ kiadóhivatala Budapesten.

* **Millenniumi emlékérmek.** A magyar nemzet 1000 éves fennállásának emlékünnepére az első emlékérmek Juhász József nürnbergi érczmüintézet vezetője tervei szerint elkészültek. Az érem előlapján Ferencz József ő Felsége jól sikerült arczképe, mellette Árpádnak, a honalapitónak harczi öltözetben, mint győzőnek érdekes arczképe látható. Mindkét arczkép felett Szent-István koronája emelkedik. Magyarország ezredéves fennállása. Árpád 896. I. Fer. Józs. 1896. felirattal. Ez által a honalapitás, a kereszténység behozatala és a jelen kor eszméi vannak kifejezve. Az érem másik lapján a kiállitás történelmi csoportjának főépületei láthatók. Ezredéves országos kiállitás. Emlék-érem. 896—1896. felirattal. Ezen emlékérmeket mint igen alkalmas olcsó ajándék-tárgyak ajánljuk a közönség figyelmébe. Egy drb. ára *25 kr*. Kapható: Csáthy Ferencz és Társa könyvkereskedésében Egyháztér 344. sz. a nagytemplomnál.

A nyomor tragédiája.

Egy realisztikus dráma irójának bő anyagot szolgáltathat az a vallomás, melyet Bécsben e napokban egy anya tett, a ki a gyermekét négyhónapos korában, miután már nem tudta tartani, meggyilkolta.

A tettet még karácsony estélyén követte el, de a rendőrség csak most tudta a gyilkos anyát letartóztatni. Maschek Ágnes — ez a neve — a vizsgálóbiró előtt töredelmesen mondta, hogy mily körülmények között és hogyan hajtotta végre tettét. A kis leány születésétől kezdve beteges volt és miután maga szolgálatban állott, a gyermeket idegenekhez kellett adnia. Ámde a kis leány folytonosan sirt és sehol sem akarták tartásra elfogadni.

Napokig tartó hiábavaló keresés után, hogy gyermekét valakol elhelyezhesse, megérlelődött benne a gyilkosság gondolata, annál is inkább, mert maga is a legnagyobb nyomorban volt.

Először a csatornába akarta dobni, de elgondolva, hogy a gyermek mennyit fog szenvedni, a mig meghal, nem tudta elhatározását végrehajtani. Más módot keresett. Elvitte a Dunához, hogy a vizbe ölje. A hullámok láttára ismét megszólamlott benne az anya s félőrülten futva vitte tovább gyermekét.

Karácsony estéje volt, mindenfelé vidámság, csak ő volt az egyetlen elhagyott, az egyetlen kétségbeesett. Éhezve, fázva tartotta gyermekét karjaiba.

Az emberek az utczán a kis leány sirását hallva arra tartottak s ekkor hirtelen elhatározás vett rajta erőt. Kendője alá rejtette gyermekét s ujjaival összeszoritotta torkát.

Utczák hosszat ment igy, s mikor érezte, hogy a kis lány nem mozog már többé, egy kapu alá bedobta. Azután a hely-szerzőintézetbe ment., hogy állást szerezzen.

A nyomornak egyik nagyon megrendítő tragédiája ez!

Közgazdaság.

Egy fontos gazdasági kérdés megoldása.

— Szikes talaj javitása. —

Fejlődő mezőgazdaságunk egyik jelentős kérdése az, hogy miként lehetne a szikes talajokat megjavitani, biztosan és gyümölcsözően használhatóvá tenni?

A nagy magyar Alföldön, a hol a jobb talajok holdja több száz forintot ér, sok százezer holdnyi terület gazdasági használatát akadályozza a szik. A szikes talajon levő óriási legelők egész nyáron át nem adnak táplálékot, a szántóföldeken pedig nagy foltokban öli ki a vetést a siváran fehérlő sziksó, a mely alföldi talajunknak legnagyobb és eddig leküzdhetlen csapása.

Még Bethlen András gróf földmivelésügyi miniszter bizta meg az orsz. földtani intézet általa szervezett agronom geologiai osztályát, hogy a szikes talajok javitását vegye tanulmány alá. Ezen tanulmányok eredményéről számolt be Treitz Péter jeles geologusunk az országos gazdasági egyesület földmivelési szakosztályának e hó 16-án tartott ülésén. Előadása megérdemli az érdekelt gazdaközönség érdeklődő figyelmét, mert fejtegetéseiből azt látjuk, hogy a nagy kérdés megoldásához jutottunk.

A szódás talaj már fél százalék szódatartalommal teljesen terméketlen. A szóda sokféleképen hat károsan a talajra, oldata lugos hatásu s méregként hat a növényzetre. A talajból kioldja a televényt (a humuszt.) A szódás humuszoldat fekete, vastag folyadék, mely a talaj hajszálcsövecskéit eltölti, ugy, hogy a talaj vizáteresztő képessége lassanként egészen megszünik. Épen azért vizállásosak a szódás területek, mert az altalajuk a feloldott humusz-oldattal betömődik, beiszapolódik. Az agyagtalajt különösen egészen használhatlanná teszi a szóda; a szódás agyagtalajnak semmi összeállósága nincs; vizesen szétfut, szétfolyik, szárazon meg összeáll, kemény lesz. Ily talajon tehát a szóda egyrészt mérges a növényzetre, másrészt nedvesen szétfolyasztja, szárazon keménynyé teszi a földet. A szódás-agyagos talajban, ha az megázik, nincs levegő, tehát csak vizi növény élhet benne, ha kiszárad, össze-vissza repedezik s a növények gyökereit összetépi.

A fődolog tehát az, hogy a szódás talajt morzsás, vagyis oly szövetüvé tegyük, a milyen a termő talaj. E czélból mészsót kell a talajba vinnünk. A legolcsóbb a gipsz (vaggononkint 17 frt.) A szikes talajok — ugymond Treitz — nézetem szerint csak gipszszel vagy gipszelt szalmás trágyával, sok keveréssel lesznek javithatók. Minél szikesebb, annál több gipsz kell bele. Legfölebb 20, legalább 10 q. holdankint.

A gipszet nem kell nagyon finoman megőrölni, mert a szódás viz a durva darát is hamar feloldja. Hatása abban áll, hogy a gipsz és a szóda a talajban cserebomlást szenvednek. A szódából glaubersó lesz, a gipszből szénsav mész. Ezen vegyfolyamnál a humusz kiválik a szódás lugos talajvizből s oldhatatlanná lesz; a talaj ujra visszanyeri hajcsövességét s a glaubersó-oldat elszivárog belőle. A cserebomlásnál származó mész pedig talaj szövetét porhanyóra változtatja, ugy, hogy az egy normális termőtalaj strukturáját fogja fölvenni. A mész lázitó hatása állandó, nem olyan, mint a szalmás trágya, gaz alászántása.

A szikes homoktalajon szintén csak a gipsz használ. A javitás oly egyszerü, hogy bárki is könnyen megteheti. A kihordott trágyát jól legipszelve kell alátakarni. A hatás már az első tavaszon mutatkozni fog.

A gipsz javitó hatása tudományos szempontból nem tür kétséget. A gyakorlatba kisérleteknek kell átvinni a tudományos igazságot, ezek a gazdák feladatát képezik.

Az országos gazdasági egyesület ezen kisérletek érdekében fölfog irni a földmivelésügyi miniszterhez. Reméljük, hgy alföldi gazdáink fölkarolják a szikes talajok javitásának ismertetett módját s az agronom geológia müködésének szóban lévő eredménye nemsokára érvényesülni fog a gyakorlatban is.

—

* **Iparosok és gyárosok figyelmébe.** A magy. kir. államvasutak kolozsvári üzletvezetősége 5 drb Froitzheim-féle sorompó készülék beszerzése végett 1896. április 8-ik napjára pályázatot hirdet; miről az érdekeltek oly figyelmeztetéssel értesittetnek, miszerint a pályázati feltételek az alulirt kamara hivatalában (Hatvan-utcza 1445. sz.) megtekinthetők. Debreczen, 1896 márczius hó 25-én. A kereskedelmi és iparkamara.

* **Fémiparosok figyelmébe.** A magy. kir. államvasutak igazgatósága ócska fémnemü anyagok eladása iránt 1896. április 14-ik napjára pályázatot hirdet; mely körülményről az érdekelt közönség értesittetvén, a pályázati feltételek az alulirt kamara hivatalában (Hatvan-utcza 1445. sz.) megtekinthetők. Debreczen, 1896. márczius hó 25-én. A kereskedelmi és iparkamara.

—

Debreczeni piacz.

Hetivásár márczius 24.

Gabonavásár.

Buza, piaczra hozatott 7145 kgr. I. rendü 6.65 II r. 6.55. III r. 6.45.

Kétszeres, piaczra hozatott 60.31 kgr. I. rendü 5.40 II r. 5.30 III r. 5.20.

Rozs, piaczra hozatott 4037 kgr. I. rendü 5.70. II r. 5.60. III r. 5.50.

Árpa, piaczra hozatott 3903 kgr. I. rendü 4.80 II r. 4.70. III r. 4.60.

Zab, piaczra hozatott 4584 kgr I. rendü 5.70 II r. 5.60 III r. 5.50.

Tengeri, piaczra hozatott 6857 kgr. I. rendü 4.20 II. r. 4.10 III. r. 4.—.

Köles 5.50

Köleskása 12.—

Burgonya 2.—

Piaczi áruczikkek:

100 kilónként: Bab fehér 7.50, bab sárga 7.25 burgonya 2 frt, só darabos 10.80, só darált 11.50, disznózsir 53—54 frt, széna I. rendü 2.20, II. r. 2.00, III. r. 1.80, szalma I. r. 0.60, II. r. 0.50, szalonna sós 43—44 frt, szalonna sótlan 48 frt, háj 50—52 frt, nyers faggyu 22 frt, szappan 23 frt, aszalt szilva 16 frt, borsó 16—28 frt, lencse 16—30 frt, rizs 14—34 frt, pirszén 2.20, salgótarjáni 1.50, szalonkőszén 1.80, árpakása 16—34.

Kilonként: Árpakása 16—36 kr., aszaltszilva 20—24 kr., asztali dara 16 kr., burgonya 3 kr., borsó szepességi 20 kr., szatmári 20 kr., bab fehér 8—10 kr., sárga 10 kr, disznó-zsir 56, czukor 46, irós-vaj 1 frt 20 kr., köleskása 14 kr., lencse szatmári 24 kr., szepességi 28 kr., liszt Nr. 1. 13 kr,, Nr. 2. 12 kr., Nr. 3. 12 kr., Nr. 4. 11 kr., Nr. 5. 0 kr., Nr. 6. 10 kr., olvasztott vaj 90 kr., só darabos 11 kr., darált 12 kr., rizskása 16—36 kr., szappan 26 kr., szalonna sós 56 kr., sótlan 50—52 kr., kávé 2 frt 20 kr.

Literenként: Tej 8—10 kr., tejfel 40 kr., aszalt-szilva 12 kr., petroleum 18—20 kr., borsó 12 kr., lencse 12 kr., bab 8 kr., köleskása 10 kr.

Állatvásár.

Ló felhajtatott 1170 db., elkelt 612 db. Marha felhajtatott 1982 db., elkelt 725 db. Sertés felhajtatott —.— db., elkelt — db. Sovány 6—12 hónapos 10—20 frt. Egy éves—másféléves —.—.— frt. Másféléves—kétéves —.—.— frt. Öreg sovány —.—.— frt. Kövér kilója —.—.— kr. Uj szalona 42—44 kr.

Husárak: Marhahus 40, 44, 52, 54, 56, 60 kr. Bornyuhus 56—60 kr. Sertéshus 40, 44, 48, 52 kr. Juhhus 40 kr.

Tüzifa: 4 köbméter tölgyfa 12 frt, bükkfa 13 frt, nyárfa 7.50 kr., fafelvágás 2 frt, beszállitása 1.20 kr.

Napszámárak: Havi átlag, férfi ellátással 35 kr, ellátás nélkül 55 kr, nő ellátással 25 kr, ellátás nélkül 45 kr, gyermek ellátással 20 kr, ellátás nélkül 35 kr.

Debreczeni Városi Szinház.

Idénybérlet 139. sz. Páratlan bérlet 139. sz.

Csütörtökön, 1896. márczius hó 26-án:

Orpheus az alvilágban.

Bohózatos operette 4 képben. Irta: Cremieux. Zenéjét szerzette: Offenbach. (Rendező: Krémer.)

—

Pénteken, 1896. márczius hó 27-én, bérletszünetben leszállitott helyárakkal, Dunai Árpád felléptével:

Domi, az amerikai majom.

Énekes bohózat 5 felvonásban.

Kiadó és laptulajdonos:

„Csokonai" nyomda és kiadó részvénytársaság.

Felelős szerkesztő: **Konoz Ákos.**

Nyilttér.

Henneberg-selyem csakis akkor valódi, ha közvetlen gyáramból rendelik — fekete, fehér és szines 35 krtól 14 frt 65 krig méterenkint — sima, csikos koczkázott, mintázott, damasztot s. a. t. (mint egy 240 különböző minőség és 2000 mintázatban) s. a. t. a megrendelt áru, **postabér és vámmentesen a házhoz szállitva és mintákat postafordultával küld: Henneberg G. (cs. és k. udvari szállító) selyemgyára Zürichben.** Svájczba czimzett levelekre 10 kros és levelező lapokra 5 kros bélyeg ragasztandó. Magyar nyelven irt megrendelések pontosan elintáztetnek. 1 194-50-11

Férfiruhákra

Peruvien, Tricot, Doskin, brassói és gácsi

divatposztók

olcsó szabott árakon kaphatók

Szabó Lajos Fiai

czégnél 254 0—6

Debreczen, Rózsatér.

Főt. KRAUSZ VILMOS főrabbi felügyelete alatt készült

szikviz של פסח

kapható csakis

Szabó Kálmán

gyógyszerész szikvizgyárában Kis-Csapó-utcza 789. sz.

Telefon 163. szám. 267 1—1

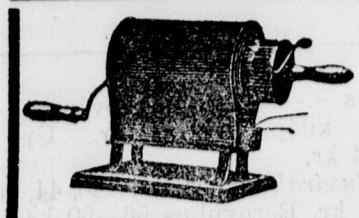

„COLUMBUS“

(Magyar szab. 3039. sz., osztr. szab. 3895.)

A legalkalmasabb **ajándék a háziasszonynak „COLUMBUS“ a világ legjobb kávépörkölője.** — Egyenletes pörkölés 1–2 krért denaturált szeszszel 8—10 perez alatt. — **A kávé elégetése ki van zárva,** minthogy a pörkölés folyton ellenőrizhető. — Kapható ½ kiló, ¼ kiló, ½ kiló nagyságban, valamint

füszeresek és kávések részére

3 és 5 kilós **pörkölők fatűtésre berendezve.** Szabadalmazott **„COLUMBUS“** kávépörkölők gyára Budapesten.

Főraktár **Debreczen és vidékére: KASZANYITZKY ENDRE**

üveg-, porczellán- és háztartási szerek nagyraktárában. 236 5—3

UJDONSÁGOK

Női divatszövetekben
Legujabb diszekben
Mosó-árukban
Napernyőkben
nagy választékban s legolcsóbban
kaphatók

Szabó Lajos fiai czégnél

Debreczen, Rózsatér. 254 0—6

Mintákat házhoz készséggel küldünk.

MAGYAR ÁLTALÁNOS

KŐSZÉNBANYA RÉSZVÉNYTÁRSULAT.

BUDAPESTEN, V., Erzsébet-tér 19.

Tisztelettel tudatja a t. cz. gőzmalmok, szeszgyárak, gőztéglagyárak, mész getők és egyéb iparvállalatokkal, hogy a

Sajó-Szent-péteri

kőszénbányáink is teljes üzemben vannak s minden igényeket legjobban kielégítenek.

Megrendelések ugy királdi, mint Sajó-Sz.-péteri

akna, koczka és darabos szénre

központi irodánkhoz

Budapest, V., Erzsébet-tér 19. sz. intézendők.

Jutányos árak. — *Pontos és gyors szállítás.*

Képviselet: **Hevesi és Fodor** czégnél Debreczenben 214 6—5

216.

Az

„ISTVÁN“ gőzmalom társulat

őrleményének

ÁRJEGYZÉKE

saját raktárában.

Az 1887. április hó 18-án Budapesten tartott általános magyar malomgyülésen megállapitott s 1887. évi junius 1-én életbe lépett eladási, fizetési és szállitási módozatokra vonatkozó egyezmények szerint.

Kötelezettség és engedmény nélkül készpénzfizetés mellett.

ZSÁKKAL EGYÜTT.

	100 kiló
A Asztali dara nagyszemü	14.—
B. Szinte „ aprószemü	13.40
0. Királyliszt	13.—
1. Lángliszt kivonat	12.20
2. 1ső rendü zsemlyeliszt	11.40
3. Zsemlye liszt	11.—
4. 1-ső rendü kenyér liszt	10.80
5. Közép kenyér liszt	10.40
6. Kenyér liszt	9.60
7. Barna kenyér liszt	9.—
8. Takarmányliszt	6.—
11. Finom korpa **zsákkal**	3.80
11. „ „ **zsák nélkül** . . .	3.60
12. Durva korpa **zsákkal**	3.60
12. „ „ **zsáknélkül** . . .	3.40
Csirke buza „ **zsák nélkül** . . .	3.—

A zsákok sulytartalma tejsulyt tiztasulynak véve.

A. B. 0—6 számig	85 kiló
7. és 8. szám	70 „
11. 12.	50 „

Debreczen, 1896. márczius 26. 269—2—

Kiadó lakások.

A Kisvárad-utczai 2094. sorszámu uj háznál a földszinten

egy utczai nagyobb lakosztály és egy kisebb udvari lakás,

az emeleten pedig **két udvari szoba, előszoba, konyha, kamara** és egyéb mellékhelyi-égekből álló lakás **1896. május l-ső napjától** kezdve kiadó.

Az udvarban jó ivóviz, a lakásokban pedig vizvezeték áll a bérlők rendelkezésére.

Értekezhetni a **házmesterrel.**

Naponta friss borju- és marhahusok.

Kassai és Prágai sonka.

Van szerencsém a nagyérdemü közönség becses tudomására hozni, hogy a

Husvéti ünnepekre

nagy rakomány érkezik

friss kassai és prágai

sonkákból,

a melyek a legjutányosabb árban számitattnak. 271 5—1

Tisztelettel

Kuczik Gábor

szalonna, zsiradék és füstölt husnemüek nagykereskedése

Főüzlet **DEBRECZEN.** Fiók-üzlet
Gyár-utcza 2169 N.-Várad-utcza.

Telefon 157. szám.

Legmegbizhatóbb bevásárlási forrás.

Telefon utján rendelt áruk házhoz szállittatnak.

Vendéglősök figyelmébe!

Debreczentől egy és félórányira, a vasut mentén fekvő 22 ezer lakossal biró, rendezett tanácsu városban, egy a legjobb forgalmu helyen külön e czélra ujonnan épitett

adómentes ház,

mely **kávéházi** és **vendéglői joggal bir,** engedélyezett italméréssel és teljes vendéglői berendezéssel, **szabad kézből eladó és kedvező fizetési feltételek mellett azonnal átvehető.**

A helyiségek a következők: van benne **egy nagy terem,** a mely tánczmulatságokra is használtatik és több szoba, melléképület, pincze, jégverem tele jéggel stb. Az üzlet hatósági engedélylyel bir, hogy reggel 9 nyitva lehet. Bővebbet megtudhatni **e lap kiadóhivatalában.** 272—2—1

A

Teutsch-féle

valódi erdélyi

hegyiborok

kaphatók eredeti töltésben

Debreczenben Csanak József ur

kereskedésében

Teutsch B. József

borosztálya

Segesvárt.

565 2—1

60—70%

hasznot biztositó üzlethez,

mely a **Kossuth-utcza sarkán már 12 év óta fennáll,**

1500, 2000 forinttal

sürgősen társat keresek.

Az illető **társtól nem kivántatik, hogy az üzleti teendőkbe befolyjon,** csakis, hogy a napi pénztár lezárásnál jelenjék meg.

Hatóságilag engedélyezett

Babits Sándor,

okl. jegyző ügynöki irodája.

Debreczen, Nyomtató-utcza 769. szám Saját ház. 262 3—1

„Csokonai“ nyomda és kiadó r.-t. nyomása. 1896.